

Hallituksen esitys Eduskunnalle eräiden opetustointia koskevien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lukiolakia, ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia sekä vapaasta sivistystyöstä annettua lakia.

Lukion opettajan eroamisikää koskevaa säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi. Lukiolakiin ja ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden mukaan liikunnan ja terveystiedon opiskelu on oppisopimuskoulutusta saaville opiskelijoille ja ennen lain voimaantuloa opintonsa aloittaneille lukion aikuisopiskelijoille edelleenkin vapaaehtoista. Ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ehdotetaan myös lisättäväksi säännökset yrittäjien oppisopimuskoulutuksesta.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin ehdotetaan otettavaksi säännökset saamenkieliseen ja saamen kielen opetuksen erikseen myönnettävästä valtionavustuksesta, näyttötutkintona ilman tutkintoa edeltäviä opintoja suoritettavien ammatillisten perustutkintojen rahoituksesta, yliopiston yhteydessä sijaitsevan harjoittelukoulun sijaintikunnan velvollisuudesta osallistua koulun perustamiskustannuksiin perusopetuksen edellyttämien tilojen osalta se-

kä aikuislukiossa ja lukion aikuislinjalla opintonsa aloittaneisiin opiskelijoihin sovellettavasta yksikköhinnasta. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksen perusteena käytettäviä yksikköhintoja ehdotetaan porrastettavaksi siten, että yksikköhinnat ovat ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa korkeammat kuin muussa oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa lisäkoulutuksessa. Valtion ja yksityisten koulukotien oppilaiden kotikuntien maksuosuuksien laskentaperusteet ehdotetaan yhdenmukaistettaviksi. Lisäksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia sekä vapaasta sivistystyöstä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuonna 1999 maksettavaksi tarkoitettu erä vielä maksamatta olevista vanhan menoperusteisen valtionosuusjärjestelmän mukaisista valtionosuuksista siirretään maksettavaksi vuonna 2002.

Esitys liittyy valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1999 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Lukion opettajan eroamisikä sekä liikunnan ja terveystiedon opetus lukion aikuisopiskelijoille ja oppisopimuskoulutusta saaville opiskelijoille

Lukion virassa ja tehtävässä olevien henkilöiden eroamisikää koskevaan *lukiolain*

(629/1998) 43 §:n 3 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi lakitekkinen tarkistus. Momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta aikaisemman eläkejärjestelmän mukaisen eläkeiän valinnasta, koska lukiolain 45 §:n muuttamisesta annetun lain (105/1989) ja siinä viitattun valtion eläkelain muuttamisesta annetun lain (103/1989) voimaantulosäännösten mukaan säännöksissä mainitut ehdot täyttävän henkilön eläkeikä on ilman valintaa aikai-

semman eläkejärjestelmän mukainen eli 63 vuotta. Henkilöllä, jonka eläkeikä on edellä todetulla tavalla aikaisemman eläkejärjestelmän mukaisesti alle 65 vuotta, eroamisikä olisi, kuten nykyisinkin 65 vuotta.

Lukiolain 7 §:n 2 momentin mukaan taito- ja taideaineet ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka 18 vuotta täytettyään aloittavat lukiokoulutuksen. Lain 44 §:ään sisältyvän siirtymäsäännöksen mukaan mainitut opinnot ovat vapaaehtoisia myös opintonsa alle 18-vuotiaana ennen lain voimaantuloa aikuislukion opetussuunnitelman mukaan aloittaneille opiskelijoille. Hallituksen esityksessä koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 86/1997 vp) liikunta ja terveystieto luettiin taito- ja taideaineisiin. Esityksen eduskuntakäsittelyn aikana lukiolain 7 §:n 2 momenttia muutettiin niin, että siinä mainitaan liikunta ja terveystieto erikseen. Vastaavaa muutosta ei tehty kuitenkaan 44 §:ään, mikä merkitsisi, että aikuislukiossa ennen lain voimaantuloa opintonsa aloittanut opiskelija joutuisi laajentamaan opinto-ohjelmaansa kesken opintojen. Jottei näin tapahtuisi, lukiolain 44 §:ssä ehdotetaan mainittavaksi taito- ja taideaineiden ohella erikseen liikunta ja terveystieto vapaaehtoisena aineena opiskelijoille, jotka ovat aloittaneet aikuislukion opetussuunnitelman mukaiset opintonsa alle 18-vuotiaana ennen lain voimaantuloa. Pykälän tekstiä on lisäksi sanonnallisesti tarkistettu.

Vastaavasti ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/1998) 12 §:n 2 momentissa liikunnan ja terveystiedon opinnot on mainittu erikseen taito- ja taideaineiden opintojen ohella. Kuten lukiolakiinkin, liikunta ja terveystieto lisättiin mainittuun lainkohtaan eduskunnassa käsiteltävässä hallituksen esitystä koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi. Esityksessä liikunta ja terveystieto luettiin taito- ja taideaineiden opintoihin. Eduskuntakäsittelyn yhteydessä liikuntaa ja terveystietoa ei kuitenkaan lisätty ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 17 §:n 2 momenttiin, jonka mukaan oppisopimuskoulutukseen ei sisälly pakollisia taito- ja taideaineiden opintoja. Näin ollen 12 §:n 2 momenttiin tehty lisäys vastoin tarkoitusta ja nykyistä käytäntöä muuttaisi liikunnan ja terveystiedon opinnot oppisopimuskoulutuksessa pakollisiksi. Tämän vuoksi *ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 17 §:n 2 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan oppisopimuskoulutukseen ei

sisälly pakollisia erillisiä liikunnan ja terveystiedon opintoja.

1.2. Yrittäjien oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutus on ammatillisen koulutuksen järjestämismuoto, jossa koulutus järjestetään pääosin työpaikalla. Oppisopimuskoulutuksessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettäviä opintoja täydennetään koulutuksen järjestäjien ylläpitämissä oppilaitoksissa järjestettävillä tietopuolisilla opinnoilla. Oppisopimuskoulutus perustuu opiskelijan ja työnantajan välillä tehtyyn kirjalliseen määräaikaiseen työsopimukseen (oppisopimus). Oppisopimus voidaan tehdä, jos työnantaja ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/1998) mukainen koulutuksen järjestäjä ovat sopineet oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä. Oppisopimuksen edellytyksenä on siten aina kolmen eri tahon, työnantajan, opiskelijan ja koulutuksen järjestäjän, myötävaikutus.

Oppisopimukseen sovelletaan lähtökohtaisesti työsopimuslakia (320/1970). Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 18 §:ssä säädetään, miltä osin työsopimuslakia ei sovelleta oppisopimukseen, sekä muista oppisopimuskoulutusta koskevista työsopimuslaista poikkeavista menettelytavoista, kuten mahdollisuudesta purkaa oppisopimus opiskelijan ja työnantajan yhteisellä sopimuksella taikka säännösten tai sopimuksenvastaisen menettelyn perusteella koulutuksen järjestäjän yksipuolisella päätöksellä. Työsopimuslaissa säädettävien asioiden lisäksi oppisopimuskoulutusta saavaan opiskelijaan sovelletaan työsopimussuhteisia työntekijöitä koskevia säännöksiä työajasta ja työturvallisuudesta.

Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijat ovat oikeutettuja saamaan työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Opetus on opiskelijalle maksutonta. Lisäksi opiskelijalla on tietopuoliseen koulutukseen osallistumisen aikana oikeus saada päivärahaa, perheavustusta sekä korvausta matka- ja majoittumiskustannuksista. Jos opiskelijalle maksetaan samalta ajalta palkkaa tai muita lakisääteisiä etuja, on opiskelija oikeutettu tietopuoliseen opetukseen osallistumisen ajalta vain matka- ja majoittumiskustannuksiin maksettavaan korvaukseen.

Oppisopimuskoulutuksena voidaan järjes-

tää sekä ammatillista peruskoulutusta että lisäkoulutusta. Oppisopimuskoulutukseen myönnetään valtionosuutta opiskelijamäärien ja opiskelijaa kohden laskettujen laskennallisten yksikköhintojen perusteella. Vuoden 1999 alusta voimaan tulevan uuden koulutusta koskevan lainsäädännön mukaan oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta opiskelijaa kohden on noin 28 000 markkaa ja ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinta noin 15 800 markkaa vuodessa. Tässä esityksessä ehdotetaan jäljempänä, että oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammatitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavassa ammatillisessa lisäkoulutuksessa yksikköhinta olisi 18 000 markkaa ja muussa oppisopimuskoulutuksena järjestettävässä ammatillisessa lisäkoulutuksessa 13 000 markkaa. Mainitut yksikköhinnat pitävät sisällään kaikki oppisopimuskoulutuksesta aiheutuvat kustannukset, mukaan lukien työnantajalle opetuksesta aiheutuviin kustannuksiin maksettavat koulutuskorvaukset ja opiskelijoille tietopuolisten opintojen ajalta annettavat opintososiaaliset etuudet. Muuna kuin oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus perustuu lääninhallitusten ja koulutuksen järjestäjien välisiin koulutuksen hankintasopimuksiin.

Koska oppisopimuskoulutuksen järjestäminen perustuu voimassa olevan ja vuoden 1999 alusta voimaan tulevan uuden lainsäädännön mukaan opiskelijan ja työnantajan väliseen työsopimukseen, oppisopimuskoulutusta ei voida järjestää yrittäjälle. Viime vuosina on ilmennyt tarvetta järjestää yrittäjälle erityisesti käytännön työelämään elimellisesti nivoutuvaa ammatillisesta aikuis-koulutuksesta annetun lain mukaiseen näyttötutkintoon valmistavaa ammatillista lisäkoulutusta. On pidettävä puutteena, etteivät oppisopimuskoulutusta koskevat järjestelyt ole mahdollisia yrittäjien ammatillisessa koulutuksessa, vaikka samojen yrittäjien yrityksissä on kuitenkin usein mahdollista järjestää oppisopimuskoulutusta työsopimussuhteessa muille kuin yrittäjälle itselleen.

Eduskunta edellytti vastauksessaan hallituksen esitykseen Eduskunnalle koulutusta koskeväksi lainsäädännöksi, että hallitus antaa eduskunnalle kiireellisesti oppisopimuskoulutuksen kehittämistä koskevat ehdotukset. Sivistysvaliokunta on mainitusta hallituksen esityksestä antamassaan mietinnössä

todennut, että pikaista ratkaisua vaatii muun ohella kysymys yrittäjien oppisopimuskoulutuksen järjestämisestä.

Edellä todetun vuoksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 17 §:ään ehdotetaan lisättäväksi yrittäjien oppisopimuskoulutusta koskeva uusi 5 momentti, jonka mukaan yrittäjälle voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessään. Mainittua koulutusta olisi mahdollista järjestää, kuten muutakin oppisopimuskoulutusta, ammatillisena peruskoulutuksena tai ammatillisena lisäkoulutuksena. Käytännössä koulutus painottuisi yrittäjille järjestettävään näyttötutkintoon valmistavaan ammatilliseen lisäkoulutukseen.

Ehdotuksen tavoitteena on tukea yritysten toiminnan kehittämistä. Ehdotuksella pyritään lisäämään yrittäjien koulutusmahdollisuuksia ja parantamaan heidän koulutustasoaan käyttämällä hyväksi erilaisia koulutuksen järjestämismuotoja, kuten etä- ja monimuoto-opetusta. Samalla pyritään laajentamaan edellytyksiä toteuttaa työssäoppimista. Tavoitteena on myös luoda pohjaa yrittäjäkouluttajajärjestelmälle.

Yrittäjän oppisopimuskoulutukseen sovellettaisiin samoja koulutuksen tavoitteita, sisältöjä ja koulutuksen laatuvaatimuksia koskevia säännöksiä ja määräyksiä kuin muuhunkin oppisopimuskoulutukseen. Koulutukseen sovellettaisiin siten kulloistakin koulutusta koskevia opetussuunnitelman tai tutkintojen perusteita. Yrittäjän oppisopimuskoulutus perustuisi koulutuksen järjestäjän ja yrittäjän väliseen kirjalliseen sopimukseen, jonka sisällöstä säädettäisiin tarkemmin asetuksella. Yrityksessä toteutettavaa koulutusta täydennettäisiin koulutuksen järjestäjän antamalla tietopuolisilla opinnoilla. Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että koulutus kaikilta osin täyttää sille säädetty vaatimukset. Yrityksessä järjestettävään koulutukseen voitaisiin liittää myös toisten yritysten antamaa ohjausta ja neuvontaa.

Muusta oppisopimuskoulutuksesta poiketen yrittäjien oppisopimuskoulutus ei perustuisi työsopimukseen, eikä yrittäjälle siten tehtäisi oppisopimusta. Yrittäjien oppisopimuskoulutukseen ei siten miltään osin sovellettaisi työsopimuslakia eikä muuta työsopimussuhteeseen sidottua lainsäädäntöä kuten työaika- ja työturvallisuuslainsäädäntöä. Yrittäjä ja koulutuksen järjestäjä voisivat yhdessä purkaa yrittäjän oppisopimuskoulutusta koskevan sopimuksen. Lisäksi koulu-

tuksen järjestäjä voisi purkaa sopimuksen yksipuolisesti yrittäjän syyksi luettavan sopimusrikkomuksen tai lainsäädännön vastaisen menettelyn perusteella.

Yrittäjälle ei muusta oppisopimuskoulutuksesta poiketen maksettaisi koulutuskorvausta omassa yrityksessään suoritetusta opintoihin kuuluvasta käytännön työstä. Toiselle yritykselle sen sijaan voitaisiin tarvittaessa maksaa korvausta oppisopimuskoulutuksessa olevan yrittäjän neuvonnasta ja ohjaamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Yrittäjille järjestettävä oppisopimuskoulutukseen kuuluva tietopuolinen opetus olisi muun oppisopimuskoulutuksen tavoin koulutettavalle maksutonta. Hänellä olisi tietopuolisen opetuksen ajalta oikeus muutoinkin normaaleihin oppisopimuskoulutukseen kuuluviin opintosiaalisiiin etuihin.

Yrittäjän oppisopimuskoulutukseen sovellettaisiin samaa yksikköhintoihin ja opiskelijamääriin perustuvaa rahoitusjärjestelmää kuin muuhunkin oppisopimuskoulutukseen.

1.3. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävä ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan opetusministeriö määrää vuosittain valtion talousarvion rajoissa oppisopimuskoulutuksen valtionosuuden perusteena käytettävän yksikköhinnan opiskelijaa kohti erikseen ammatillista peruskoulutusta ja erikseen ammatillista lisäkoulutusta varten. Vuonna 1998 on ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta 27 000 markkaa ja ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinta 15 000 markkaa opiskelijaa kohti. Ammattitutkintolain (306/1994) mukaiseen ammattitutkintoon valmentava lisäkoulutus rinnastetaan kuitenkin ammatilliseen peruskoulutukseen määrättäessä yksikköhintoja ja mitoitettaessa koulutusta. Näin ollen oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammattitutkintoon valmentavan lisäkoulutuksen yksikköhinta vuonna 1998 on 27 000 markkaa. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammattitutkintolain mukaiseen erikoisammattitutkintoon valmentavan lisäkoulutuksen yksikköhinta sen sijaan on 15 000 markkaa.

Oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamääriä ei säännellä, joten mainittuun koulutukseen voidaan ottaa opiskelijoita ilman määrällisiä rajoituksia. Koska oppisopimus-

koulutuksena järjestettävään ammattitutkintoon valmentavaan koulutukseen sovelletaan ammatillisen peruskoulutuksen mitoitusta koskevia säännöksiä, myöskin mainittuun ammattitutkintoon valmentavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijoita ilman määrällisiä rajoituksia. Tämä yhdistettynä korkeaan 27 000 markan yksikköhintaan on johtanut ammattitutkintoon valmentavan koulutuksen ja siitä aiheutuvien kustannusten rahoituksen kasvuun. Mainittua koulutusta järjestettiin arviolta 7 000 opiskelijalle vuonna 1997 ja arviolta 8 000 opiskelijalle vuonna 1998. Valtionosuudet tähän koulutukseen ovat mainittuina vuosina olleet arviolta 183,3 ja 209,5 miljoonaa markkaa. Kehitystä ei voi pitää perusteltuna, kun otetaan huomioon, että oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammattitutkintoon valmentava koulutus on usein yritysten omien työntekijöiden henkilöstökoulutusta.

Vuoden 1999 alusta voimaan tulevan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 6 §:n mukaan opetusministeriö päättää vuosittain valtion talousarviossa asetetun kokonaismäärän rajoissa molemmat kieliryhmät huomioon ottaen oppisopimusten enimmäismäärät ammatillista lisäkoulutusta varten alueittain. Näin ollen myös ammattitutkintoon valmistava oppisopimuskoulutus tulee vuoden 1999 alusta määrällisen sääntelyn piiriin.

Vuoden 1999 alusta voimaan tulevan uuden opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 19 §:n 7 momentin mukaan oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on 80 prosenttia vahvistetusta ammatillisen koulutuksen yksikköhintojen keskimääräisestä markkamäärästä, eli yksikköhinta on noin 28 000 markkaa ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinta on 45 prosenttia mainitusta yksikköhintojen keskimääräisestä markkamäärästä, eli yksikköhinta olisi noin 15 800 markkaa. Nykyisestä poiketen viimeksi mainittua yksikköhintaa sovellettaisiin myös oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammattitutkintoon valmistavaan ammatilliseen lisäkoulutukseen. Näin ollen mainitun ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta laskisi nykyisestä noin 27 000 markasta noin 15 800 markkaan.

Ammatillista perustutkintoa suorittavat pääasiassa nuoret, vailla ammatillista perus-

koulutusta olevat. Ammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa olevilla puolestaan on joko työkokemusta tai ammatillinen perustutkinto jo suoritettuna. Opiskelijat ovat myös iältään perustutkinnon suorittajia vanhempia. Perustutkinnon suorittajat tarvitsevat ammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa olevia enemmän sekä tietopuolista opetusta että ohjausta työpaikalla. Näin ollen on perusteltua porrastaa yksikköhinnat siten, että peruskoulutuksessa olevan opiskelijan yksikköhinta on ammattitutkintoon valmistavassa koulutuksessa olevan opiskelijan yksikköhintaa korkeampi.

Vuoden 1999 alusta voimaan tulevaa uudistusta on pidettävä kuitenkin ongelmallisen kahdesta syystä. Ensinnäkin ammattitutkintoon valmistavan oppisopimuskoulutuksen yksikköhinnan aleneminen noin 27 000 markasta noin 15 800 markkaan aiheuttaa liian suuria muutoksia mainitun koulutuksen rahoitukseen. Toiseksi on epätarkoituksenmukaista, että tutkintoon valmistavaa ja muuta lisäkoulutusta rahoitetaan samalla yksikköhinnalla järjestelmässä, joka toiminnallisesti pyrkii ohjaamaan koulutusta ja rahoitusta tutkintotavoitteiseen koulutukseen.

Esityksessä ehdotetaan, että *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 19 §:n 7 momenttia* muutetaan siten, että oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaiseen ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta olisi muun oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintaa korkeampi. Ehdotuksen mukaan opetusministeriö määrää vuosittain valtion talousarvion rajoissa mainitut yksikköhinnat. Vuonna 1999 ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinnaksi on tarkoitus määrätä 18 000 markkaa. Vuoden 1998 yksikköhintoihin verrattuna ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinnat alenisivat 9 000 markalla opiskelijaa kohti ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinnat nousisivat 3 000 markalla opiskelijaa kohti. Toisaalta vuoden 1999 alusta voimaan tulevaksi alunperin tarkoitettuun yksikköhintaa verrattuna nyt ehdotettu ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta nousisi 2 200 markalla. Muun kuin edellä mainittuihin tutkintoihin valmistavan oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen

yksikköhinnaksi on tarkoitus vahvistaa 13 000 markkaa, mikä on 2 000 markkaa nykyistä ja 2 800 vuoden 1999 alusta alunperin voimaan tulevaksi tarkoitettua yksikköhintaa alempi.

Lisäkoulutuskiihtien sisällä painopistettä pyritään yksikköhintoja porrastamalla ohjaamaan ei-tutkintotavoitteisesta lisäkoulutuksesta tutkintotavoitteiseen eli ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaan lisäkoulutukseen.

Rahoitusta määrittäessä koulutus luetaan ei-tutkintotavoitteiseksi ammatilliseksi lisäkoulutukseksi myös silloin, kun on kysymys sellaisten erillisten koulutusjaksojen suorittamisesta, jotka voidaan tutkinnon osina lukea hyväksi ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon. Tällaisen koulutusjakson tavoitteena ei ole tutkinnon suorittaminen, eikä tutkintotavoitteisen koulutuksen muuta koulutusta korkeampi yksikköhinta ole mitoitettu tällaista koulutusta silmällä pitäen.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ehdotetun lain voimaantulosäännöksen 3 momentissa säädettäisiin yksikköhinnoista, joita sovelletaan ennen lain voimaantuloa aloitettuun oppisopimuskoulutuksena järjestettyyn ammatilliseen lisäkoulutukseen. Ehdotuksen mukaan ennen vuoden 1999 alkua aloitetun koulutuksen yksikköhinnat määräytyvät vanhojen vuonna 1998 voimassa olleiden säännösten mukaisesti myös mainitun ajankohdan jälkeen. Näin ollen ennen mainittua ajankohtaa aloitetun ammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 27 000 markkaa ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 15 000 markkaa. Ei-tutkintotavoitteisen oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ennen vuotta 1999 aloitetun lisäkoulutuksen yksikköhinta on niin ikään 15 000 markkaa. Mainittuja yksikköhintoja sovelletaan siihen saakka kunnes ne opiskelijat, jotka ovat aloittaneet opintonsa ennen vuoden 1999 alkua, ovat päättäneet opintonsa.

Oppisopimuskoulutuksen rahoitukseen sovelletaan vuoden 1999 alusta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia. Mainitun lain 59 §:n 3 momentin mukaan lakia sovelletaan ensimmäisen kerran myönnettäessä ja maksettaessa rahoitusta vuodelle 1999. Vanhoja rahoitusta koskevia säännöksiä sovelletaan vuoden 1998 ja sitä edeltävien vuosien rahoitukseen. Näin ollen op-

pisopimuskoulutuksena järjestettävään ammatilliseen peruskoulutukseen sovelletaan vuodesta 1999 uusia rahoitussäännöksiä sellaisenaan.

1.4. Saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen rahoitus

Vuoden 1999 alusta voimaan tulevan uuden koulutusta koskevan lainsäädännön mukaan saamen kieli voi olla opetuskielenä perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa. Saamelaisten kotiseutualueella perusopetusta tulee antaa saamen kielellä saamen kielen taitoisille oppilaille. Saamen kieltä voidaan kaikissa mainituissa koulutusmuodoissa opettaa myös äidinkielenä ja vieraana kielenä.

Saamen kielen asemaa koskevat säännökset säilyvät koulutusta koskevassa lainsäädännössä pääosiltaan nykyisellään. Perusopetuslain (628/1998) 10 §:n 2 momentin mukaan saamelaisten kotiseutualueella asuvien saamenkieliseen opetukseen osallistuvien mainittua kieltä osaavien oppilaiden perusopetus tulee kuitenkin nykyisestä poiketen antaa pääosin saamen kielellä. Nykyään mainitun opetuksen määrästä päättää kunta. Lisäksi uudessa lainsäädännössä äidinkielen opetus määräytyy oppilaan opetuskielen mukaan. Toisaalta äidinkielenä voidaan huoltajan valinnan mukaan opettaa myös muuta oppilaan äidinkieltä. Näin ollen saamen kieltä voidaan suomen kielen sijasta tai sen ohella opettaa äidinkielenä myös sellaisille oppilaille, joiden opetuskieli on suomen kieli.

Lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa saamenkielisen opetuksen järjestäminen ei ole kuntien ja muiden koulutuksen järjestäjien lakisääteinen velvollisuus, vaan koulutuksen järjestäjät päättävät saamenkielisen opetuksen järjestämisestä. Ylioppilastutkinnossa voidaan suorittaa äidinkielen koe saamen kielellä. Muilta osin ylioppilastutkintoa ei voida suorittaa saamen kielellä. Ylioppilastutkinnossa voidaan niin ikään suorittaa saamen kielen koe valinnaisena kielenä.

Vuoden 1999 alusta voimaan tulevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:n 2 momentin mukaan saamelaisten kotiseutualueen kunnissa (Inari, Utsjoki, Enontekiö ja Sodankylä) perusopetuksen valtionosuuden perusteena käytettäviä yksikköhintoja korotetaan kymmenellä prosentilla saamenkieliseen opetukseen osallistuvien

oppilaiden osalta. Korotuksella kompensoidaan kunnille saamenkielisestä opetuksesta aiheutuvia lisäkustannuksia. Säännös vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Korotuksella on katsottu osittain hyvitetävän myös mainittujen kuntien saamenkielisestä lukiokoulutuksesta aiheutuvia keskimääräistä korkeampia kustannuksia. Lisäksi Sodankylää lukuunottamatta mainittujen kuntien perusopetuksen ja lukion yksikköhintoja on korotettu harkinnanvaraisesti. Ammatillisen koulutuksen osalta kuntayhtymien ylläpitämien Sodankylän metsäoppilaitoksen ja Sodankylässä sijaitsevan Pohjois-Lapin ammatti-instituutin yksikköhintoja on niinikään korotettu harkinnanvaraisesti (lisäksi ammatillista koulutusta järjestetään saamen kielellä valtion ylläpitämässä Saamelaisalueen Koulutuskeskuksessa, joka sijaitsee Inarin kunnassa). Saamelaisten kotiseutualueen kunnissa opetustoimen yksikköhinnat vastaavat mainittujen kuntien opetustoimen todellisia kustannuksia paremmin kuin kunnissa keskimäärin.

Tavoitteena on ollut parantaa saamen kielen asemaa koulujärjestelmässä kannustamalla saamelaisten kotiseutualueen kuntia järjestämään saamenkielistä ja saamen kielen opetusta nykyistä enemmän. Lähtökohtana on hallitusmuodon 14 §:n 3 momenttiin sisältyvä säännös, jonka mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Myös Suomea sitovien kansainvälisten sopimusten, kuten vähemmistökieliä ja alueellisia kieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan ja kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen, tavoitteena on parantaa mainittujen vähemmistöjen mahdollisuuksia saada opetusta omalla kielellään.

Vaikka opetusta ja sen rahoitusta koskeva lainsäädäntö ottavatkin myönteisesti huomioon saamen kieltä koskevat erityistarpeet opetuksessa, ei opetusta ole pystytty järjestämään riittävässä määrin. Syynä tähän on ollut osittain opetuksen järjestämistä koskevat käytännön ongelmat. Opetuksen järjestäminen kolmella eri saamen kielellä pienille oppilasryhmille ei ole ongelmatonta. Saamenkielistä oppimateriaalia ja päteviä saamen kielen taitoisia opettajia ei ole ollut riittävästi. Myös saamelaisalueen kuntien asutuksen hajanaisuus sinällään vaikeuttaa opetuksen järjestämistä. Toisaalta alueen kuntien yleisesti kireä taloustilanne on käytännössä rajoittanut voimavarojen suuntaamista saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen

kehittämiseen. Viimeksi mainittu on tuonut epävarmuutta opetuksen pitkäjänteiseen suunnitteluun, mikä puolestaan lienee osittain syynä vaikeuteen löytää päteviä saamenkielentaitoisia opettajia.

Eduskunta edellytti vastauksessaan hallituksen esitykseen koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi, että hallitus kiirehtii sellaisen rahoitusjärjestelmän aikaansaamista, joka turvaa saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen myönteisen kehityksen jatkumisen.

Esityksessä ehdotetaan, että saamelaiden kotiseutualueen kunnille ryhdytään myöntämään erikseen valtionavustusta saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen kustannuksiin. Ehdotuksella pyritään poistamaan mainitun opetuksen järjestämiseen liittyvät rahoituskelliset ongelmat. Valtionavustus olisi määrällisesti sidottu toteutuneen opetuksen määrään ja se olisi siten mainittuun tarkoitukseen korvamerkittyä rahaa. Kunnilla olisi lakiin perustuva oikeus saada mainittua valtionavustusta valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti. Koska mainittu avustus myönnettäisiin yksikköhintoihin perustuvan valtionosuusjärjestelmän ulkopuolella, kunnat eivät osallistuisi avustuksesta aiheutuvien opetusmenojen kattamiseen kunnan rahoitusosuuden kautta.

Ehdotettu rahoitusmenettely on poikkeus kuntien valtionosuusjärjestelmän yleisistä periaatteista, joiden mukaan myönnetty valtionrahoitus ei ole käyttötarkoitussidonnaista ja kuntien tulee osallistua rahoituksen perusteena olevien laskennallisten kustannusten kattamiseen kunnan rahoitusosuuden muodossa. Ehdotettu menettely ei nykyisen valtionosuusjärjestelmän perusteita vaarantamatta ole yleisemmin laajennettavissa muihin kustannuksiin. Saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen osalta ehdotus on kuitenkin perusteltu, koska se on tarpeen tämän hallitusmuodossa mainitun alkuperäiskansan oman kielen olemassaolon turvaamiseksi. Mainitussa opetuksen järjestämisessä ei myöskään ensisijaisesti ole kysymys yleisestä kunnille kuuluvien velvoitteiden täyttämisestä vaan alueellisesti rajatun ja kansallisesti merkittävän vähemmistökuultuurin aseman turvaamisesta.

Valtionavustus koskisi saamenkielistä ja saamen kielen opetusta perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa. Valtionavustusta myönnettäisiin myös muuhun mainittuja koulutusmuotoja koskevien lakien mukaiseen opetukseen, ku-

ten perusopetuslain mukaiseen esi- ja lisäopetukseen. Valtionavustuksella katettaisiin ne keskimääräiset kustannukset, jotka aiheutuvat mainitun opetuksen edellyttämän opetushenkilöstön palkkaamisesta. Edellä mainituista seikoista ehdotetaan säädettäväksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 43 §:ään otettavassa uudessa 2 momentissa, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi. Ehdotettu sääntelytapa vastaa mainitun pykälän 1 momentissa säädettyä menettelyä, joka koskee ammattikorkeakoulujen ylläpitäjille opettajankoulutusta varten vuosittain myönnettävää valtionavustusta.

Henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien kustannusten lisäksi avustusta ei myönnettäisi muihin saamenkielisen ja saamen kielen opetuksesta aiheutuviin lisäkustannuksiin, kuten mahdollisesti lisääntyviin kuljetuskustannuksiin ja kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin. Näistä kunnan tulee vastata normaalilla oppilaskohtaisella valtionosuudella, jota maksetaan myös mainittua opetusta saavista oppilaista. Valtio on lisäksi 1990-luvulla erikseen voimakkaasti tukenut saamenkielisen oppimateriaalin tuottamista. Näin tuotettu oppimateriaali annetaan kouluille ilmaiseksi. Oppimateriaalikustannuksia ei siten oteta huomioon ehdotetun avustuksen mitoituksessa.

Jotta uudistus ei johtaisi kaksinkertaiseen rahoitukseen, tulee saamenkielisen ja saamen kielen opetuksesta aiheutuvat opettajien palkkauskustannukset sivukuluineen poistaa valtionosuuden perusteena käytettävien yksikköhintojen laskemisen perusteena olevista kustannuksista. Vuoden 1999 alusta voimaan tulevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 23 §:n 4 kohdan mukaan yksikköhintoja laskettaessa käyttökustannuksina ei pidetä kustannuksia, joihin myönnettään erikseen lakiin perustuvaa valtionrahoitusta. Koska puheena olevan opetuksen rahoitus opettajien palkkaamisesta aiheutuvien kustannusten osalta määräytyisi kokonaan ehdotetun 43 §:n 2 momentin nojalla, ei mainittuja palkkauskustannuksia voi pitää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa tarkoitettuina perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen yksikköhintojen laskemisessa huomioon otettavina kustannuksina.

Kaksinkertaisen rahoituksen estämiseksi myös *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 17 §:n 1 momenttia* tulee

muuttaa siten, että siitä poistetaan säännös, jonka mukaan perusopetuksen yksikköhintoja korotetaan saamelaisten kotiseutualueen kunnissa 10 prosentilla saamenkieliseen opetukseen osallistuvien oppilaiden osalta. Ehdotetun uudistuksen myötä saamelaisten kotiseutualueen kuntien perusopetuksen, lukion ja ammatillisen koulutuksen yksikköhintoja ei enää myöskään voitaisi korottaa harkinnanvaraisesti saamenkielisen ja saamen kielen opetuksesta aiheutuvien opettajien palkkauskustannusten perusteella. Yksikköhintoja voidaan kuitenkin edelleen korottaa harkinnanvaraisesti mainituissa kunnissa muilla korotusperusteilla. Ehdotettu uudistus alentaa perusopetuksen ja lukion harkinnanvaraisia korotuksia Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa.

Ehdotetun 43 §:n 2 momentin perusteella myönnettävän valtionavustuksen määrä riippuu olennaisesti niistä perusteista, jotka valtioneuvosto vahvistaa mainittua avustusta varten. Valtioneuvoston päätöksellä rahoitus on tarkoitus sitoa annetun opetuksen määrään opetustunteina. Valtionavustus laskettaisiin kertomalla opetustuntien määrä opetustunnin hinnalla. Opetustunnin hinta puolestaan tulee ehdotetun säännöksen mukaan laskea mainitusta opetuksesta saamelaisten kotiseutualueen kunnille aiheutuneiden opettajien keskimääräisten palkkauskustannusten perusteella.

Saamenkielistä ja saamen kielen opetusta saavia oppilaita on suhteellisen vähän ja he asuvat hajallaan. Opetuksen keskittäminen vain tiettyihin oppilaitoksiin ei useinkaan ole mahdollista, vaan opetusta on samankin kunnan sisällä annettava useammassa oppilaitoksessa. Tämän vuoksi opetusryhmät ovat usein hyvinkin pieniä. Opetus tulee kuitenkin järjestää keskitetysti silloin kun se oppilaiden koulumatkat huomioon ottaen on taroituksenmukaista. Myös suomen kielellä annettavassa opetuksessa yleisesti noudatetun käytännön mukaisesti opetusta tulee tarvittaessa järjestää myös useamman eri vuosiluokan oppilaista koostuvissa opetusryhmissä. Opetusryhmä voitaisiin muodostaa myös etäopetuksessa olevista oppilaista. Opetuksessa on pyrittävä välttämään liian pieniä ja epätaloudellisia opetusryhmiä.

Koska oppilasmäärät ovat pieniä, vähäisetkin vuosittaiset oppilasmäärien muutokset voivat muuttaa saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen järjestämisedellytyksiä kunnissa. Tämän vuoksi rahoitusjärjestelmän on

turvattava kunnille riittävät edellytykset sopeutua ajoittaisiin olosuhteiden muutoksiin vaarantamatta opetuksen asemaa. Valtioneuvoston päätöksellä on lain voimaan tullessa tarkoitus säätää, että mainitussa opetuksessa opetusryhmien keskikoon tulee kussakin kunnassa olla vähintään viisi oppilasta. Keskkikkoa laskettaessa otettaisiin huomioon saamenkielinen ja saamen kielen opetus yhteenlaskettuna sekä kunnan perusopetuksessa että lukiossa. Opetusryhmän keskikoon sääntely mahdollistaa sen, että opetusta voidaan tarvittaessa antaa joissakin kouluissa myös pienemmissä opetusryhmissä. Mainitulla opetusryhmän keskikoolla voidaan turvata opetuksen järjestämisen edellytykset tämänhetkissä olosuhteissa. Keskkikkoa voidaan myöhemmin tarkistaa mahdollisesti muuttuneiden olosuhteiden mukaisesti.

Ehdotettu avustus myönnettäisiin kunnan seuraavalle varainhoitovuodelle arvioiman opetustuntimäärän perusteella ja tarkistettaisiin jälkepäin toteutuneen opetustuntimäärän mukaiseksi. Seuraavan varainhoitovuoden arvioitu opetustuntimäärä määräytyisi varainhoitovuotta edeltävän syksyn tilanteen mukaisesti. Varsinaisia avustusta koskevia kustannus- ja tiliselvityksiä ei siten tarvittaisi. Riittäisi, kun valtionapuviranomaiselle toimitetaan tiedot annettujen opetustuntien määristä ja opetusryhmien koosta. Lisäksi valtionapuviranomaiselle tulee opetustunnin hinnan laskemista varten toimittaa tiedot mainitun opetuksen toteutuneista palkkausmenoista.

Valtionapuviranomaisena mainittuja avustuksia koskevissa asioissa olisi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesti opetusministeriö.

1.5. Näyttötutkintona ilman valmistavaa koulutusta suoritettavan ammatillisen perustutkinnon rahoitus

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 1 §:n 3 momentin mukaan ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun näyttötutkintona suoritettavan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen rahoituksesta on voimassa, mitä ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta säädetään. Näin ollen näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen rahoitus määräytyy opiskelijamäärän ja opiskelijaa

kohden laskettujen yksikköhintojen perusteella. Rahoituksen perusteena käytettävä opiskelijamäärä määräytyy ammatillisen peruskoulutuksen tavoin tammikuun 20 päivän ja syyskuun 20 päivän opiskelijamäärien mukaisesti.

Ammatillista lisäkoulutusta puolestaan rahoitetaan ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta annetun lain (1138/1996) mukaisesti. Ammatillisella lisäkoulutuksella tarkoitetaan mainitussa laissa ammatillisen peruskoulutuksen jälkeistä työelämän tehtäviin liittyvää koulutusta sekä niihin liittyvien tutkintojen järjestämistä. Laissa tarkoitettu ammatillinen lisäkoulutus rahoitetaan siten, että lääninhallitukset hankkivat koulutusta julkisen valvonnan alaisilta oppilaitoksilta ja erityisesti syystä muilta soveltuvilta koulutuspalveluiden tuottajilta valtion talousarviossa tarkoitukseen osoitetuilla määrärahoilla.

Kummankaan edellä mainitun rahoitusjärjestelmän soveltamisala ei kata tilanteita, joissa opiskelija osallistuu näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon ilman mainittuun tutkintoon valmistavaa koulutusta. Käytännössä on ilmennyt tapauksia, joissa pitkän työkokemuksen omaavat henkilöt haluaisivat suorittaa tutkinnon suoraan ilman siihen liittyvää valmistavaa koulutusta. Vaikka tällainen menettely onkin käytännössä poikkeuksellista, tulisi sen näyttötutkintojärjestelmän perusajatuksen mukaan olla kuitenkin mahdollista ja mainittujen tutkintojen julkisen rahoituksen menettelytapojen tulisi olla selkeät. Tämän vuoksi ehdotetaan, että *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 1 §:ään lisätään uusi 4 momentti*, jonka mukaan näyttötutkintona suoritettavan ammatillisen perustutkinnon rahoitukseen sovelletaan ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusta koskevia säännöksiä silloin, kun mainittu tutkinto suoritetaan ilman siihen valmistavaa koulutusta. Näin ollen lääninhallitukset voisivat rahoittaa myös mainittuja tutkintoja niille valtion talousarviossa ammatillisen lisäkoulutuksen hankintaan varatuilla määrärahoilla. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaista yleistä, säädettyihin opiskelijamäärien laskentapäiviin sidottua, rahoitusta ei ole mahdollista soveltaa opiskelijoihin, jotka suorittavat tutkinnon ilman siihen liittyvää koulutusta.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain uuteen 4 momenttiin ehdotetaan lakiteknisistä syistä otettavaksi myös nykyi-

sin 3 momenttiin sisältyvät säännökset ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla järjestettävän koulutuksen ja tutkintojen rahoituksesta.

1.6. Aikuislukiossa ja lukion aikuislinjalla opintonsa aloittaneisiin sovellettava yksikköhinta

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 18 §:n 5 momentin mukaan lukion yksikköhinta on 60 prosenttia asianomaiselle koulutuksen järjestäjälle opiskelijaa kohden määrätystä lukion yksikköhinnasta, jos opiskelija on aloittanut opintonsa 18 vuotta täytettyään. Lukiolain 7 §:n 2 momentin mukaan taito- ja taideaineet sekä liikunta ja terveystieto ovat vapaaehtoisia niille, jotka 18 vuotta täytettyään aloittavat luokkoulutuksen.

Voimassa olevien ja vuoden 1999 alusta kumoutuvien säännösten mukaan aikuislukioiden ja lukion aikuislinjojen alle 18-vuotiaisiin sovelletaan kokonaisuudessaan lukion aikuisopiskelijoita koskevia säännöksiä. Opintoihin ei esimerkiksi sisälly pakollisia taito- ja taideaineiden eikä liikunnan ja terveystiedon opintoja. Suppeamman opinto-ohjelman vuoksi myös mainittujen opiskelijoiden osalta yksikköhinta on nykyään määrätty 60 prosentiksi ylläpitäjän lukion yksikköhinnasta.

Vuoden 1999 alusta voimaan tulevan lukiolain 44 §:n mukaan ennen mainitun lain voimaantuloa opintonsa aloittaneisiin opiskelijoihin sovelletaan, mitä mainitulla lailla kumottavassa aikuislukiolaissa (439/1994) ja sen nojalla annetussa asetuksessa lain voimaan tullessa säädetään ja määrätään. Näin ollen aikuislukioissa ja lukioiden aikuislinjoilla opintonsa jo aloittaneiden opinto-ohjelma säilyy vuoden 1999 jälkeenkin entisen laajuisena. Vuoden 1999 alusta voimaan tulevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain edellä mainitun 18 §:n 5 momentin mukaan mainittujen opiskelijoiden osalta yksikköhinta kuitenkin nousisi 60 prosentista täyteen koulutuksen järjestäjälle määrättyyn yksikköhintaan ilman, että koulutuksen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset kasvavat. Tämän vuoksi *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta tässä esityksessä annettavaksi ehdotetun lain voimaantulosäännökseen ehdotetaan otettavaksi 2 momentti*, jonka mu-

kaan lukion yksikköhinta on 60 prosenttia asianomaiselle koulutuksen järjestäjälle määrätystä yksikköhinnasta myös niiden alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden osalta, jotka tämän lain voimaan tullessa opiskelevat aikuisluokiossa tai lukion aikuislinjalla.

1.7. Valtion koulukodissa perusopetusta saavan oppilaan kotikunnan maksuosuus ja kunnan velvollisuus osallistua harjoittelukoulun perustamiskustannuksiin

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 50 §:n 2 momentissa säädetään oppilaan kotikunnan velvollisuudesta osallistua koulukodissa perusopetusta saavan oppilaan opetuksesta aiheutuviin kustannuksiin. Yksityisten koulukotien osalta oppilaan kotikunnan maksuosuus määräytyy opetuksesta aiheutuvien todellisten keskimääräisten vuosikustannusten perusteella siten, että mainituista kustannuksista vähennetään opetuksen järjestäjälle oppilaasta maksettava valtionosuuden perusteen mukainen markkamäärä. Valtion koulukotien osalta mainituista kustannuksista vähennetään kuitenkin perusopetusta varten rahoituslain 16 §:n nojalla vahvistettu yksikköhintojen keskimääräinen markkamäärä. Kaikki koulukodit ovat nykyään joko valtion tai yksityisten omistamia.

Koulukodeille on tarkoitus määrätä tavanomaista perusopetuksen yksikköhintaa korkeampi yksikköhinta. Yksityisten koulukotien osalta tämä yksikköhinta huomioidaan kokonaisuudessaan oppilaiden kotikuntien maksuosuuksien vähennyksenä. Valtion koulukotien osalta kotikunnan maksuosuuksia vähennettäisiin kuitenkin vain perusopetuksen yksikköhintojen keskimääräisen markkamäärän mukaisesti, joka on alempi kuin edellä mainitut yksikköhinnat. Tämä johtaisi siihen, että valtion koulukodit olisivat oppilaiden kotikuntien näkökulmasta kalliimpia kuin yksityiset koulukodit. Jotta rahoitusjärjestelmä olisi tältä osin oppilaiden kotikuntien näkökulmasta neutraali, *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 50 §:n 2 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi siten, että kotikuntien maksuosuudet valtion ja yksityisissä koulukodeissa määräytyvän samojen perusteiden mukaisesti. Kotikunnan maksuosuutta laskettaessa myös valtion koulukodeissa todellisista vuosikustannuksista vähennettäisiin oppilasta kohden

laskettu valtionosuuden perustetta vastaava markkamäärä.

Vuoden 1999 alusta voimaan tulevalla perusopetuslailla kumotaan harjoittelukoululaki (143/1985) mainitusta ajankohdasta lukien. Harjoittelukoululain 19 §:n mukaan harjoittelukoululain sijaintikunta on velvollinen suorittamaan valtiolle harjoittelukoulun perustamista varten tarvittavien tilojen perustamiskustannuksista sen osan vuoden 1999 alusta kumoutuvan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (705/1993) mukaan lasketusta hankkeen hinnasta, jota perustamiskustannusten valtionosuus ei katkaisi, jos kysymys olisi kunnan omasta perustamishankkeesta. Mainitussa pykälässä säädetään myös kunnan oikeudesta saada valtiolta takaisin suorittamaansa osuutta vastaava suhteellinen osa tilojen arvosta, jos valtio pysyvästi luopuu käyttämästä tiloja harjoittelukoulun tarpeisiin, eikä tiloja käytetä muihin vuoden 1999 alusta kumoutuvan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisiin käyttötarkoituksiin.

Yliopistolain (645/1997) 38 §:n mukaan yliopistoon, jossa järjestetään opettajankoulutusta, kuuluu opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten tarpeellinen määrä harjoittelukouluja, joissa voidaan järjestää perusopetusta ja esiopetusta sekä lukiokoulutusta. Harjoittelukoulun opetuksen järjestämisestä on voimassa, mitä perusopetuslaissa ja lukiolaissa säädetään. Yliopistolain harjoittelukouluja koskeviin erityissäännöksiin ei sisälly edellä selostetun vuoden 1999 alusta kumoutuvan harjoittelukoululain 19 §:ää vastaavia säännöksiä harjoittelukoulun sijaintikunnan velvollisuudesta osallistua harjoittelukoulussa annettavaa perusopetusta varten tarvittavien tilojen perustamiskustannuksiin. Näin ollen vuoden 1999 alusta voimaan tulevien säännösten mukaan harjoittelukoulun sijaintikunta ei enää olisi velvollinen osallistumaan harjoittelukoulun perustamiskustannuksiin mainittujen tilojen osalta.

Vuoden 1999 alusta voimaan tulevan lain-säädännön tarkoituksena ei ollut muuttaa kunnan ja valtion välisiä rahoitusvelvoitteita harjoittelukoulujen perustamiskustannusten osalta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lakiin lisättään uusi 57 a §* kunnan velvollisuudesta osallistua harjoittelukoulun perustamiskustannuksiin. Ehdotettu säännös vastaa sisällöltään edellä mainittua harjoittelukoululain 19 §:ää.

1.8. Maksamattomien valtionosuuksien maksaminen

Voimassa olevan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 49 §:n 2 momentin mukaan vuosien 1993 ja 1994 alussa maksamatta olleet ennen mainittuja vuosia voimassa olleen vanhan menoperusteisen valtionosuusjärjestelmän mukaiset valtionosuudet, -avut ja -avustukset maksetaan jälkikäteen vuosina 1994—2001. Menettely koskee kaikkea nykyisin mainitun lain soveltamisalaan kuuluvaa opetus- ja kulttuuritoimintaa. Valtionosuutta saavista kansanopistoista annetun lain (1218/1993) 28 §:n 2 momentissa ja opintokeskuslain (1215/1993) 23 §:n 2 momentissa säädetään vastaavasta maksamattomien valtionosuuksien maksamisen menettelystä kansanopistojen ja opintokeskusten osalta. Maksamattomien valtionosuuksien maksatuksen siirtäminen liittyi julkisen talouden tasapainottamiseksi toteutettuihin säästötoimenpiteisiin.

Maksamattomista valtionosuuksista, -avuista ja -avustuksista on vuonna 1994 maksettu yksi kahdeskymmenesosa sekä vuosina 1996 ja 1997 kumpanakin vuonna yksi viidesosa. Vuosina 1995 ja 1998 alunperin maksettaviksi tarkoitetut erät siirrettiin maksettavaksi myöhemmin. Edellä mainittujen säännösten mukaan vuonna 1999 maksamattomista eristä maksettaisiin kolme kahdeskymmenesosaa. Vuosina 2000 ja 2001 tulee kumpanakin maksettavaksi yksi viidesosa. Yhdelle viidesosalle maksamattomien valtionosuuksien kokonaismäärästä lasetaan eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta viiden vuoden ajalta kuuden prosentin vuotuisen korko, joka tulee maksettavaksi vuonna 2001. Vuonna 1999 maksettavaksi tulisi yhteensä 210 miljoonaa markkaa maksamattomia vanhan menoperusteisen valtionosuusjärjestelmän mukaisia valtionosuuksia, -apuja ja -avustuksia.

Vuoden 1999 alusta voimaan tulevan uuden opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 63 §:n mukaan edellä mainitut lain voimaan tullessa maksamatta olevat valtionosuudet, -avustukset ja -avut maksetaan oppilaitosten ylläpitäjinä toimineille koulutuksen järjestäjille siten kuin vuoden 1999 alusta kumoutuvan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain edellä selostetussa 49 §:n 2 momentissa säädetään. Niin ikään vuoden 1999 alusta voimaan tulevan vapaasta sivistystyöstä annetun lain 28 §:n

mukaan lain voimaan tullessa maksamatta olevat valtionosuudet maksetaan vuoden 1999 alusta kumoutuvien lakien (valtionosuutta saavista kansanopistoista annettu laki ja opintokeskuslaki) jaksotussäännösten mukaisesti.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 63 §:ää ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain 28 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että ne vuosia 1993 ja 1994 edeltävältä ajalta vielä maksamatta olevat vanhan menoperusteisen valtionosuusjärjestelmän mukaiset valtionosuudet, -avut ja -avustukset, jotka tulisivat maksettavaksi vuonna 1999, siirtyvät maksettaviksi vuonna 2002. Menettely on osa toimenpiteistä, joilla pyritään tasapainottamaan julkista taloutta.

2. Esityksen vaikutukset

Ehdotetut saamenkielisen ja saamen kielen opetukseen myönnettävät valtionavustukset tulee käyttää mainittuun opetukseen. Näin ollen kunnilla ei ole opetustoimen valtionosuusjärjestelmään yleisesti kuuluvaa oikeutta päättää mainittujen avustusten kohdentamisesta myös kuntien muihin tarkoituksiin.

Esityksellä ei ole muita merkittäviä hallinnollisia vaikutuksia.

Vuoden 1999 talousarvioesityksessä oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen kiintiö on 9 000 vuotuisia oppisopimuspaikkaa. Vuoden 1999 alusta voimaan tulevan uuden opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaan mainitun ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinta olisi aina noin 15 800 markkaa opiskelijaa kohden. Oppisopimuskoulutuksena järjestettävään ammatilliseen lisäkoulutukseen maksettavat valtionosuudet olisivat siten ilman tässä esityksessä ehdotettua lainmuutosta noin 142,2 miljoonaa markkaa vuonna 1999. Esityksen mukaan ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavan oppisopimuskoulutuksen (arviolta 5 500 oppisopimuspaikkaa) yksikköhinta olisi 18 000 markkaa ja muun oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen (arviolta 3 500 oppisopimuspaikkaa) yksikköhinta 13 000 markkaa. Näiden koulutuspaikkojen edellyttämät valtionosuudet olisivat yhteensä noin 144,5 miljoonaa markkaa. Ehdotus lisäisi siten mainittuun lisäkoulutukseen myönnettäviä valtionosuuksia vuonna 1999 runsaalla kahdella miljoonalla markalla. Vuoden 1999

alusta toteutettavalla lisäkoulutuksen määrällisellä sääntelyllä ja ehdotetulla oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhintojen porrastamisella lisätään mainittuun koulutukseen myönnettävän rahoituksen hallittavuutta.

Ennen lain voimaantuloa aloitetun ammatitutkintoon valmistavan koulutuksen opiskelijat, joiden osalta valtionosuus määräytyy oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinnan mukaan, sisältyvät valtion vuoden 1999 talousarvioesityksessä oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamääriin. Vuonna 1999 tämä koulutus vastaa määrällisesti noin 3 000 vuotuista oppisopimuspaikkaa.

Ehdotettu saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen erikseen myönnettävä valtionavustus rahoitetaan osittain niillä voimavaroilla, jotka vapautuvat poistettaessa mainitusta koulutuksesta aiheutuvat opettajien palkkauskannat niistä kustannuksista, joiden perusteella valtionosuuden perusteena olevat yksikköhinnat lasketaan. Esityksen taloudelliset vaikutukset on laskettu vuoden 1998 valtionrahoitusta määrättäessä käytetyillä kustannus- ja opiskelijamäärätiedoilla. Esitys ei vaikuta mainituille kunnille kuntien valtionosuuslain (1147/1986) 31 §:n nojalla vuoteen 2001 saakka vahvistettuihin siirtymätasauksiin.

Laskelmissa opetustunnin hintana on ollut 218 markkaa. Laskelmat on tehty oletuksella, että perusopetuksen yksikköhintoihin tehdyt harkinnanvaraiset korotukset alenisivat Utsjoella kymmenellä sekä Inarissa ja Enontekiöllä kolmella prosenttiyksiköllä nykyisestä. Mainittujen kuntien lukion yksikköhintoihin tehdyt harkinnanvaraiset korotukset on laskelmissa arvioitu viisi prosenttiyksikköä nykyistä alemmiksi.

Enontekiön, Inarin, Sodankylän ja Utsjoen lakisääteiset valtionosuudet opetustoimen kustannuksiin vähenisivät yhteensä noin kolmella miljoonalla markalla. Kuntien rahoitusosuudet puolestaan alenisivat yhteensä noin 1,3 miljoonalla markalla. Ehdotuksen mukaiset mainituille kunnille myönnettävät valtionavustukset puolestaan olisivat yhteensä noin 4,5 miljoonaa markkaa. Uudistuksen myötä mainittujen kuntien valtiolta saama tuki lisääntyisi siten nettomääräisesti yhteensä noin 1,5 miljoonalla markalla (Enontekiössä noin 110 000 markalla, Inarissa noin 150 000 markalla, Sodankylässä noin

160 000 markalla ja Utsjoella noin 1,1 miljoonalla markalla). Valtion menot kasvaisivat mainitun tukien lisääntymisen ja kuntien rahoitusosuuksien vähenemisen takia yhteensä noin 2,8 miljoonalla markalla.

Uudistus lisää jatkossa valtion menoja sen mukaan kun mainitut kunnat lisäävät saamen kielistä ja saamen kielen opetusta perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa palkkaamalla mainittuun opetukseen uusia opettajia.

Vanhojen valtionosuuksien, -apujen ja -avustusten vuoden 1999 maksuerän siirtäminen maksettavaksi vuonna 2002 myöhentää yhteensä 210 miljoonan markan suuruisen valtion menon maksamista. Kuntien sekä muiden valtionrahoituksen saajien tulot vuonna 1999 vähenevät vastaavalla markkamäärällä.

Ennen vuoden 1999 alkua aikuislukiossa ja lukion aikuislinjalla opintonsa aloittaneisiin alle 18-vuotiaisiin sovellettavan yksikköhinnan määrääminen 60 prosentiksi asianomaisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinnasta sekä kunnalle säädettävä velvollisuus osallistua harjoittelukoulun perusopetusta varten tarvittavien tilojen perustamiskustannuksiin säilyttää voimassa olevat rahoitussuhteet. Koulukodissa perusopetusta saavien oppilaiden kotikuntien maksuosuuksien perusteiden yhdenmukaistaminen alentaa vähäisessä määrin kuntien maksuosuuksia valtiolle.

Muilla esitykseen sisältyvillä ehdotuksilla ei ole taloudellisia vaikutuksia. Yrittäjien oppisopimuskoulutus järjestetään käytännössä ammatillisen lisäkoulutuksen kiintiön puitteissa. Näyttötutkintoina ilman valmistavaa koulutusta suoritettavien ammatillisten perustutkintojen rahoitus toteutetaan valtion talousarviossa lääninhallituksille ammatilliseen lisäkoulutuksen hankintaan varattujen määrärahojen puitteissa

3. Asian valmistelu

Saamenkielistä ja saamen kielen opetuksen rahoitusta koskevat ehdotukset perustuvat opetusministeriön 1 päivänä huhtikuuta 1998 asettaman saamelaisten kotiseutalueen kunnissa järjestettävän saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen turvaamiseksi tarvittavaa rahoitusta selvittäneen työryhmän muistioon (Opetusministeriön työryhmien muistioita 14:1998). Työryhmässä oli opetusministeriön edustajien lisäksi edustus kustakin saamelaisten kotiseutalueen kunnasta,

Saamelaiskäräjiltä, Lapin lääninhallituksesta, opetushallituksesta ja Suomen Kuntaliitosta.

Muilta osin esitys on valmisteltu opetusministeriössä virkatyönä.

Esityksestä on kuultu Suomen Kuntaliittoa. Yrittäjien oppisopimuskoulutusta koskevien ehdotusten osalta esitystä on käsitelty työmarkkinoita edustavien keskeisten järjestöjen edustajista kootussa oppisopimuskoulutuksen ja työssäoppimisen johtoryhmässä.

4. Tarkeimmat säännökset

Esitys edellyttää tarkempia asetuksentasoisia säännöksiä yrittäjien oppisopimuskoulutuksesta. Nämä säännökset on tarkoitus si-

joittaa ammatillisesta koulutuksesta annettavaan asetukseen. Lisäksi tulee antaa valtioneuvoston päätös, jossa säädetään saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen erikseen myönnettävän valtionavustuksen perusteista.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999. Ennen lakien voimaantuloa voidaan ryhtyä niiden täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

lukiolain 43 ja 44 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lukiolain (629/1988) 43 §:n 3 momentti ja 44 § seuraavasti:

43 §

Henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös

Viran- ja toimenhaltijan, työntekijän sekä tuntiopettajan eroamisikä on 65 vuotta myös silloin, kun eläkeikä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan on mainittua ikää alempi.

44 §

Aikuisopiskelijoita koskeva siirtymäsäännös

Edellä 7 §:n 2 momentin kolmannen virkkeen säännöstä liikunnan ja terveystiedon

sekä taito- ja taideaineiden vapaaehtoisuudesta sekä 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua opiskelijan oikeutta valita uskonto- ja elämäntietomustieto sovelletaan niihin opiskelijoihin, jotka aloittavat opintonsa tämän lain voimaantulon jälkeen. Ennen tämän lain voimaantuloa opintonsa aloittaneisiin opiskelijoihin sovelletaan, mitä aikuislukiolaissa ja -asetuksessa tämän lain voimaan tullessa säädetään ja niiden nojalla määrätään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (630/1998)
 17 §:n 2 momentti sekä
lisätään 17 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

17 §

Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutuksessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettäviä opintoja täydennetään tietopuolisilla opinnoilla. Sen estämättä, mitä 12 §:ssä säädetään, oppisopimuskoulutukseen ei sisälly pakollisia liikunnan ja terveystiedon eikä taitoja taideaineiden opintoja.

Yrittäjälle voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessään, jos koulutuksen järjestäjä ja yrittäjä ovat 1 momentissa tarkoitetulla tavalla sopineet koulutuksen järjestämisestä. Koulutus ei kuitenkaan tällöin perustu työsopimukseen eikä siihen sovelleta 18 ja 19 §:ää. Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yrittäjälle ei mak-

seta koulutuskorvausta. Koulutuskorvausta voidaan kuitenkin maksaa toiselle yritykselle oppisopimuskoulutusta saavan yrittäjän ohjauksesta ja neuvonnasta aiheutuviin kustannuksiin. Koulutuksen järjestäjä ja yrittäjä voivat yhteisellä päätöksellä purkaa koulutuksen järjestämistä koskevan sopimuksen. Koulutuksen järjestäjä voi purkaa koulutuksen järjestämistä koskevan sopimuksen yrittäjää kuultuaan, jos koulutuksessa ei noudateta tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä tai koulutuksen järjestäjän ja yrittäjän välillä tehdyn mainitun sopimuksen määräyksiä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 1 §:n 3 momentti, 17 §:n 2 momentti, 19 §:n 7 momentti, 43 §:n otsikko, 50 §:n 2 momentti ja 63 § sekä

lisätään 1 §:ään uusi 4 momentti, 43 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi ja lakiin uusi 57 a § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Perusopetuslaissa tarkoitetun esiopetuksen, lisäopetuksen ja maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään perusopetuksen rahoituksesta, jollei tässä laissa erikseen toisin säädetä. Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen sekä maahanmuuttajille järjestettävän ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta.

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen ja sen yhteydessä suoritettavan tutkinnon rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta. Jos mainittu ammatillinen perustutkinto suoritetaan ilman siihen valmistavaa koulutusta, on tutkinnon rahoituksesta voimassa, mitä ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta erikseen säädetään. Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla järjestetyn ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta on, sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen erikoisoppilaitoksen ja oppisopimuskoulutuksen käyttökustannusten rahoituksesta, voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

17 §

Perusopetuksen yksikköhinnat

Kunnille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, kunnan kouluverkon rakenteen, perusopetuslain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta saavien oppilaiden määrän ja kunnan asukastiheyden perusteella. Yksikköhintoja korotetaan kymmenellä prosentilla niiden oppilaiden osalta, joille järjestetään perusopetuslain 4 §:n 4 momentin mukaista perusopetusta ruotsin kielellä. Saaristokunnissa, joissa yli puolella asukkaista ei ole kiinteää kulkuyhteyttä manteeeseen, yksikköhintaa korotetaan 20 prosentilla. Muissa saaristokunnissa yksikköhintaa korotetaan kymmenellä prosentilla. Asianomainen ministeriö voi lisäksi erityisestä syystä korottaa tässä momentissa säädetyllä tavalla laskettua yksikköhintaa.

19 §

Ammatillisen koulutuksen yksikköhinnat

Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on 80 prosenttia 16 §:n nojalla vahvistetusta ammatillisen koulutuksen yksikköhintojen keskimääräisestä markkamäärästä. Asianomainen ministeriö määrää vuo-

sittain valtion talousarvion rajoissa oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat erikseen ammattitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta sekä erikseen muuta ammatillista lisäkoulutusta varten. Tässä momentissa tarkoitettuja yksikköhintoja korotetaan erityisopetuksessa siten kuin asetuksella säädetään.

43 §

Opettajankoulutukseen, saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen sekä maksullisena palvelutoimintana järjestettävään koulutukseen myönnettävä valtionavustus

Saamelaisten kotiseutualueen kunnille sekä muille mainitulla alueella toimiville koulutuksen järjestäjille myönnetään vuosittain valtionavustusta saamenkielisestä ja saamen kielen opetuksesta perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisesta koulutuksessa aiheutuviin kustannuksiin valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti. Valtionavustukset yhteenlaskettuina vastaavat mainittuun opetukseen tarvittavan opetushenkilöstön palkkaamisesta aiheutuvia keskimääräisiä kustannuksia.

50 §

Sairaalassa ja koulukodissa perusopetusta saavan oppilaan kotikunnan maksuosuus

Kunta, joka on lastensuojelulain (683/1983) 29 §:ssä tarkoitettu koulukodissa perusopetusta saavan oppilaan kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta opetuksen aikana, on velvollinen maksamaan oppilaasta koulukotiopetuksen järjestäjälle maksuosuuden, joka lasketaan kertomalla niiden koulun työpäivien määrä, jona oppilaalle on annettu opetusta, opetuksen järjestäjälle opetuksesta koulun työpäivää kohden aiheutuvilla keskimääräisillä todellisilla vuosikustannuksilla. Maksuosuudesta vähennetään mainitusta oppilaasta opetuksen järjestäjälle lasketun valtionosuuden perusteen mukainen markkamäärä ja valtion koulukodin osalta vastaa-

valla tavalla laskettua valtionosuuden perustetta vastaava markkamäärä.

57 a §

Kunnan velvollisuus osallistua harjoittelukoulun perustamiskustannuksiin

Yliopistolaissa (645/1997) tarkoitettun harjoittelukoulun sijaintikunta on velvollinen maksamaan valtiolle harjoittelukoulussa annettavaa perusopetusta varten tarvittavien tilojen perustamiskustannuksista sen osan 32 §:ssä tarkoitettulla tavalla lasketusta perustamishankkeen hinnasta, jota valtionosuus ei kattaisi, jos kysymys olisi kunnan omasta perustamishankkeesta.

Jos valtio pysyvästi luopuu käyttämästä 1 momentissa tarkoitettuja tiloja harjoittelukoulun tarpeisiin tai muihin sellaisiin tarpeisiin, joita voitaisiin rahoittaa tämän lain nojalla, maksetaan kunnalle takaisin suorittamaansa osuutta vastaava suhteellinen osa tilojen arvosta.

63 §

Eräät maksamatta olevat valtionosuudet, -avustukset ja -avut

Edellä 59 §:n 2 momentissa mainitun lain 49 §:n 2 momentissa tarkoitettut tämän lain voimaan tullessa maksamatta olevat valtionosuudet, -avustukset ja -avut maksetaan oppilaitosten ylläpitäjinä toimineille koulutuksen järjestäjille siten kuin mainitussa 49 §:n 2 momentissa säädetään. Vuonna 1999 maksettavaksi tarkoitettu erä maksetaan kuitenkin vasta vuonna 2002.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

Sen estämättä, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 18 §:n 5 momentissa säädetään, lukion yksikköhinta on 60 prosenttia asianomaiselle koulutuksen järjestäjälle määrätystä yksikköhinnasta myös niiden alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden osalta, jotka tämän lain voimaan tullessa opiskelevat aikuislukiossa tai lukion aikuislinjalla.

Sen estämättä, mitä 19 §:n 7 momentissa säädetään, ennen tämän lain voimaantuloa aloitetun oppisopimuskoulutuksena järjestet-

tävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus määräytyy tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden yksikköhintojen mukaisesti.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki

vapaasta sivistystyöstä annetun lain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vapaasta sivistystyöstä 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (632/1998) 28 § seuraavasti:

28 §

Rahoitusta koskeva siirtymäsäännös

Tämän lain voimaan tullessa maksamatta olevat valtionosuudet maksetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden lakien jaksotussäännösten mukaisesti. Vuonna 1999 maksettavaksi tarkoitettu erä maksetaan kuitenkin vasta vuonna 2002. Jos maksamatta oleva valtionosuus on tämän lain voimaan tullessa alle 10 000 markkaa, se maksetaan

vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Jos oppilaitos lopettaa toimintansa, maksetaan maksamatta oleva valtionosuus ylläpitäjälle vuoden kuluessa ylläpitämisluvan peruuttamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1999.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 2 päivänä lokakuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Opetusministeri *Olli-Pekka Heinonen*

1.

Laki**lukiolain 43 ja 44 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lukiolain (629/1988) 43 §:n 3 momentti ja 44 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

43 §

Henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös

Viran- ja toimenhaltijan, työntekijän sekä tuntiopettajan eroamisikä määräytyy tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan, jos hän lukiolain 45 §:n muuttamisesta annetun lain (105/1989) voimaantulosäännöksen mukaan on valinnut tai viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1999 valitsee mainitun lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisen eläkeiän.

44 §

Aikuisopiskelijoita koskeva siirtymäsäännös

Edellä 7 §:n 2 momentin säännöstä taito- ja taideaineiden vapaaehtoisuudesta sekä 9 §:n 5 momentin säännöstä opiskelijan oikeudesta valita uskonto tai elämäntietomustieto sovelletaan niihin opiskelijoihin, jotka aloittavat opintonsa tämän lain voimaantulon jälkeen. Ennen tämän lain voimaantuloa opintonsa aloittaneisiin opiskelijoihin sovelletaan, mitä aikuislukiolaissa ja -asetuksessa tämän lain voimaan tullessa säädetään ja niiden nojalla määrätään.

Viran- ja toimenhaltijan, työntekijän sekä tuntiopettajan eroamisikä *on 65 vuotta myös silloin, kun eläkeikä tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan on mainittua ikää alempi.*

44 §

Aikuisopiskelijoita koskeva siirtymäsäännös

Edellä 7 §:n 2 momentin *kolmannen virkkeen säännöstä liikunnan ja terveystiedon sekä taito- ja taideaineiden vapaaehtoisuudesta* sekä 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua opiskelijan oikeutta valita uskonto- ja elämäntietomustieto sovelletaan niihin opiskelijoihin, jotka aloittavat opintonsa tämän lain voimaantulon jälkeen. Ennen tämän lain voimaantuloa opintonsa aloittaneisiin opiskelijoihin sovelletaan, mitä aikuislukiolaissa ja -asetuksessa tämän lain voimaan tullessa säädetään ja niiden nojalla määrätään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**ammattillisesta koulutuksesta annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisesta koulutuksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (630/1998) 17 §:n 2 momentti sekä
lisätään 17 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutuksessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettäviä opintoja täydennetään tietopuolisilla opinnoilla. Sen estämättä, mitä 12 §:ssä säädetään, oppisopimuskoulutukseen ei sisälly pakollisia taito- ja taideaineiden opintoja.

Oppisopimuskoulutuksessa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettäviä opintoja täydennetään tietopuolisilla opinnoilla. Sen estämättä, mitä 12 §:ssä säädetään, oppisopimuskoulutukseen ei sisälly pakollisia liikunnan ja terveystiedon eikä taito- ja taideaineiden opintoja.

Yrittäjälle voidaan järjestää oppisopimuskoulutusta omassa yrityksessään, jos koulutuksen järjestäjä ja yrittäjä ovat 1 momentissa tarkoitetulla tavalla sopineet koulutuksen järjestämisestä. Koulutus ei kuitenkaan tällöin perustu työsopimukseen eikä siihen sovelleta 18 ja 19 §:ää. Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, yrittäjälle ei makseta koulutuskorvausta. Koulutuskorvausta voidaan kuitenkin maksaa toiselle yritykselle oppisopimuskoulutusta saavan yrittäjän ohjauksesta ja neuvonnasta aiheutuviin kustannuksiin. Koulutuksen järjestäjä ja yrittäjä voivat yhteisellä päätöksellä purkaa koulutuksen järjestämistä koskevan sopimuksen. Koulutuksen järjestäjä voi purkaa koulutuksen järjestämistä koskevan sopimuksen yrittäjää kuultuaan, jos koulutuksessa ei noudateta tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä tai koulutuksen järjestäjän ja yrittäjän välillä tehdyn mainitun sopimuksen määräyksiä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (635/1998) 1 §:n 3 momentti, 17 §:n 2 momentti, 19 §:n 7 momentti, 43 §:n otsikko, 50 §:n 2 momentti ja 63 § sekä

lisätään 1 §:ään uusi 4 momentti, 43 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi ja lakiin uusi 57 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Sovelteisala

Perusopetuslaissa tarkoitetun esiopetuksen, lisäopetuksen ja maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään perusopetuksen rahoituksesta, jollei tässä laissa erikseen toisin säädetä. Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen sekä maahanmuuttajille järjestettävän ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta. *Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta. Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla järjestetyn ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta on, sen lisäksi mitä tässä laissa säädetään ammatillisen erikoisoppilaitoksen ja oppisopimuskoulutuksen käyttökustannusten rahoituksesta, voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.*

Perusopetuslaissa tarkoitetun esiopetuksen, lisäopetuksen ja maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään perusopetuksen rahoituksesta, jollei tässä laissa erikseen toisin säädetä. Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen sekä maahanmuuttajille järjestettävän ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen rahoituksesta on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta.

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun näyttötutkintona suoritettavaan ammatilliseen perustutkintoon valmistavan koulutuksen ja sen yhteydessä suoritettavan tutkinnon rahoituksesta on voi-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

massa, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksesta. Jos mainittu ammatillinen perustutkinto suoritetaan ilman siihen valmistavaa koulutusta, on tutkinnon rahoituksesta voimassa, mitä ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta erikseen säädetään. Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla järjestetyn ammatillisen lisäkoulutuksen rahoituksesta on, sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään ammatillisen erikoisoppilaitoksen ja oppisopimuskoulutuksen käyttökustannusten rahoituksesta, voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

17 §

Perusopetuksen yksikköhinnat

Kunnille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, kunnan kouluverkon rakenteen, perusopetuslain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta saavien oppilaiden määrän ja kunnan asukastiheyden perusteella. Yksikköhintoja korotetaan kymmenellä prosentilla niiden oppilaiden osalta, joille järjestetään perusopetuslain 4 §:n 4 momentin mukaista perusopetusta ruotsin kielellä. *Saamelaisien kotiseutualueen kunnissa yksikköhintoja korotetaan kymmenellä prosentilla saamenkieliseen opetukseen osallistuvien oppilaiden osalta.* Saaristokunnissa, joissa yli puolella asukkaista ei ole kiinteää kulkuyhteyttä mantereeseen, yksikköhintaa korotetaan 20 prosentilla. Muissa saaristokunnissa yksikköhintaa korotetaan kymmenellä prosentilla. Asianomainen ministeriö voi lisäksi erityisestä syystä korottaa tässä momentissa säädetyllä tavalla laskettua yksikköhintaa.

Kunnille määrättäviä yksikköhintoja porrastetaan, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, kunnan kouluverkon rakenteen, perusopetuslain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta saavien oppilaiden määrän ja kunnan asukastiheyden perusteella. Yksikköhintoja korotetaan kymmenellä prosentilla niiden oppilaiden osalta, joille järjestetään perusopetuslain 4 §:n 4 momentin mukaista perusopetusta ruotsin kielellä. Saaristokunnissa, joissa yli puolella asukkaista ei ole kiinteää kulkuyhteyttä mantereeseen, yksikköhintaa korotetaan 20 prosentilla. Muissa saaristokunnissa yksikköhintaa korotetaan kymmenellä prosentilla. Asianomainen ministeriö voi lisäksi erityisestä syystä korottaa tässä momentissa säädetyllä tavalla laskettua yksikköhintaa.

19 §

Ammatillisen koulutuksen yksikköhinnat

Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on 80 prosenttia ja oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen li-

Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinta on 80 prosenttia 16 §:n nojalla vahvistetusta ammatillisen koulutuksen yk-

Voimassa oleva laki

säkoulutuksen yksikköhinta 45 prosenttia 16 §:n nojalla vahvistetusta ammatillisen koulutuksen yksikköhintojen keskimääräisestä markkamäärästä. Yksikköhintoja korotetaan erityisopetuksessa siten kuin asetuksella säädetään.

43 §

Opettajankoulutukseen ja maksullisena palvelutoimintana järjestettävään koulutukseen myönnettävä valtionavustus

Ehdotus

sikköhintojen keskimääräisestä markkamäärästä. *Asianomainen ministeriö määrää vuosittain valtion talousarvion rajoissa oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen yksikköhinnat erikseen ammatitutkintoon ja erikoisammattitutkintoon valmistavaa koulutusta sekä erikseen muuta ammatillista lisäkoulutusta varten. Tässä momentissa tarkoitettuja yksikköhintoja korotetaan erityisopetuksessa siten kuin asetuksella säädetään.*

43 §

Opettajankoulutukseen, saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen sekä maksullisena palvelutoimintana järjestettävään koulutukseen myönnettävä valtionavustus

Saamelaisten kotiseutualueen kunnille sekä muille mainitulla alueella toimiville koulutuksen järjestäjille myönnetään vuosittain valtionavustusta saamenkielisestä ja saamen kielen opetuksesta perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisesta koulutuksessa aiheutuviin kustannuksiin valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaisesti. Valtionavustukset yhteenlaskettuina vastaavat mainittuun opetukseen tarvittavan opetushenkilöstön palkkaamisesta aiheutuvia keskimääräisiä kustannuksia.

50 §

Sairaalassa ja koulukodissa perusopetusta saavan oppilaan kotikunnan maksuosuus

 Kunta, joka on lastensuojelulain (683/1983) 29 §:ssä tarkoitettu koulukodissa perusopetusta saavan oppilaan kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta opetuksen aikana, on velvollinen maksamaan oppilaasta koulukotiopetuksen järjestäjälle maksuosuuden, joka lasketaan kertomalla niiden koulun työpäivien määrä, joina oppilaalle on annettu opetusta, opetuksen järjestäjälle opetuksesta koulun työpäivää kohden aiheutuvilla keskimääräisillä todellisilla vuosikustannuksilla. Maksuosuudesta vähennetään mainitusta oppilaasta opetuksen järjestäjälle lasketun valtionosuuden perusteen mukainen markka-

 Kunta, joka on lastensuojelulain (683/1983) 29 §:ssä tarkoitettu koulukodissa perusopetusta saavan oppilaan kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta opetuksen aikana, on velvollinen maksamaan oppilaasta koulukotiopetuksen järjestäjälle maksuosuuden, joka lasketaan kertomalla niiden koulun työpäivien määrä, joina oppilaalle on annettu opetusta, opetuksen järjestäjälle opetuksesta koulun työpäivää kohden aiheutuvilla keskimääräisillä todellisilla vuosikustannuksilla. Maksuosuudesta vähennetään mainitusta oppilaasta opetuksen järjestäjälle lasketun valtionosuuden perusteen mukainen markka-

Voimassa oleva laki

määrä. Jos opetusta järjestää valtio, maksusuudesta vähennetään perusopetusta varten 16 §:n nojalla vahvistettu yksikköhintojen keskimääräinen markkamäärä.

Ehdotus

määrä ja valtion koulukodin osalta vastaavalla tavalla laskettua valtionosuuden perustetta vastaava markkamäärä.

57 a §

Kunnan velvollisuus osallistua harjoittelukoulun perustamiskustannuksiin

Yliopistolaisissa (645/1997) tarkoitetun harjoittelukoulun sijaintikunta on velvollinen maksamaan valtiolle harjoittelukoulussa annettavaa perusopetusta varten tarvittavien tilojen perustamiskustannuksista sen osan 32 §:ssä tarkoitetulla tavalla lasketusta perustamishankkeen hinnasta, jota valtionosuus ei kattaisi, jos kysymys olisi kunnan omasta perustamishankkeesta.

Jos valtio pysyvästi luopuu käyttämästä 1 momentissa tarkoitettuja tiloja harjoittelukoulun tarpeisiin tai muihin sellaisiin tarpeisiin, joita voitaisiin rahoittaa tämän lain nojalla, maksetaan kunnalle takaisin suorittamaansa osuutta vastaava suhteellinen osa tilojen arvosta.

63 §

Eräät maksamatta olevat valtionosuudet, -avustukset ja -avut

Edellä 59 §:n 2 momentissa mainitun lain 49 §:n 2 momentissa tarkoitettut tämän lain voimaan tullessa maksamatta olevat valtionosuudet, -avustukset ja -avut maksetaan oppilaitosten ylläpitäjinä toimineille koulutuksen järjestäjille siten kuin mainitussa 49 §:n 2 momentissa säädetään.

63 §

Eräät maksamatta olevat valtionosuudet, -avustukset ja -avut

Edellä 59 §:n 2 momentissa mainitun lain 49 §:n 2 momentissa tarkoitettut tämän lain voimaan tullessa maksamatta olevat valtionosuudet, -avustukset ja -avut maksetaan oppilaitosten ylläpitäjinä toimineille koulutuksen järjestäjille siten kuin mainitussa 49 §:n 2 momentissa säädetään. Vuonna 1999 maksettavaksi tarkoitettu erä maksetaan kuitenkin vasta vuonna 2002.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Sen estämättä, mitä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 18 §:n 5 momentissa säädetään, lukion yksikköhinta on 60 prosenttia asianomaiselle koulutuksen järjestäjälle määrätystä yksikköhinnasta myös niiden alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden osalta, jotka tämän lain voi-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

maan tullessa opiskelevat aikuislukiossa tai lukion aikuislinjalla.

Sen estämättä, mitä 19 §:n 7 momentissa säädetään, ennen tämän lain voimaantuloa aloitetun oppisopimuskoulutuksena järjestettävän ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus määräytyy tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden yksikköhintojen mukaisesti.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**vapaasta sivistystyöstä annetun lain 28 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vapaasta sivistystyöstä 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lain (632/1998) 28 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

28 §

28 §

*Rahoitusta koskeva siirtymäsäännös**Rahoitusta koskeva siirtymäsäännös*

Tämän lain voimaan tullessa maksamatta olevat valtionosuudet maksetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden lakien jaksotussäännösten mukaisesti. Jos maksamatta oleva valtionosuus on tämän lain voimaan tullessa alle 10 000 markkaa, se maksetaan vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Jos oppilaitos lopettaa toimintansa, maksetaan maksamatta oleva valtionosuus ylläpitäjälle vuoden kuluessa ylläpitämisluvan peruuttamisesta.

Tämän lain voimaan tullessa maksamatta olevat valtionosuudet maksetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden lakien jaksotussäännösten mukaisesti. *Vuonna 1999 maksettavaksi tarkoitettu erä maksetaan kuitenkin vasta vuonna 2002.* Jos maksamatta oleva valtionosuus on tämän lain voimaan tullessa alle 10 000 markkaa, se maksetaan vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Jos oppilaitos lopettaa toimintansa, maksetaan maksamatta oleva valtionosuus ylläpitäjälle vuoden kuluessa ylläpitämisluvan peruuttamisesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
